

Строки зберігання документів встановлюють відповідно до:

– Перелік типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затверджений наказом Мін'юсту від 12.04.2012 № 578/5;

– Перелік видів документів, пов'язаних із забезпеченням соціального захисту громадян, що мають надходити до архівних установ у разі ліквідації підприємств, установ, організацій, які не належать до джерел формування НАФ, затверджений наказом Мін'юсту від 14.03.2013 № 430/5 [3].

Зазвичай частка документів постійного і тривалого зберігання у документообігу підприємства незначна, тож перейматися фізичним нагромадженням документації не варто.

На основі проведеного дослідження можемо зробити висновки, що в законодавчій системі України налічується велика кількість законодавчих актів, які регулюють кадровий електронний документообіг на підприємствах, установах та організаціях. Згідно з цими нормативно-правовими актами електронний документ прирівнюється до паперового та має таку ж саму юридичну силу, проте це не означає, що від паперових носіїв треба остаточно відмовитися.

Література

1. *Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV : станом на 1 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 21.04.2023).*

2. *Про затвердження Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання : Наказ М-ва юстиції України від 11.11.2014 р. № 1886/5 : станом на 29 жовт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14#Text> (дата звернення: 22.04.2023).*

3. *Кадрове діловодство в електронній формі. Кадровик 01. URL: <https://prokadry.com.ua/article/4028-kadrove-dlovodstvo-lishe-v-elektronny-form-tak-chi-n> (дата звернення: 23.04.2023).*

УДК 347.121.2

*Д.І. Андрієць, студентка гр. 401-ГД
Наук. керівник - к.ю.н., доц. О.О. Скрильник
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ЗАБОРОНА ВИКОРИСТАННЯ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА В ОСВІТІ ТА НАУЦІ

1 грудня 2022 року Верховна Рада прийняла за основу зі скороченням терміну підготовки до другого читання проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони використання джерел інформації

держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності, поданий народним депутатом України Іриною Совсун та іншими народними депутатами України.

Автори пропонують внести зміни до законів України «Про освіту» та «Про наукову і науково-технічну діяльність», закріпивши загальні принципи захисту освітньо-інформаційного та наукового простору України від російського впливу. Практичною реалізацією є введення обмежень на використання посилянь в освітніх програмах та наукових дослідженнях на джерела інформації, створені державою-агресором [1].

Сама авторка називає цю ініціативу «провокативною», оскільки її метою є спонукання українського наукового товариства до змін у їхніх дослідженнях та ставленні до російської науки. Відбулась актуалізація обговорень проблематики використання джерел інформації, які були створені на території держави-агресора, її мовою, фізичною чи юридичною особою держави-агресора, або кінцевим бенефіціаром якої є резидент держави-агресора.

Так розпочались жваві дискусії щодо доцільності таких обмежень для українських науковців та освітян, а також меж та винятків таких правових норм. Наразі триває підготовка законопроекту до другого читання: виправлення помилок та уточнення формулювань, а також деталізація норм та винятків. Тож варто проаналізувати найбільш резонансні питання до законопроекту.

У своїй статті Віталій Михайловський також піднімає питання доцільності введення обмеження у вигляді прямої законодавчої заборони і наголошує на можливості саморегулювання наукового та освітнього середовища внутрішнім управлінням в закладах науки та освіти, перевірками освітніх програм акредитаційними комісіями НАЗЯВО, і зрештою поліцією та СБУ [2]. Також українцям незрозуміло чому це питання не розв'язується спільно з науковцями, а є ініціативою депутатів.

Автори ж зауважують на бездіяльності викладачів і науковців щодо обмеження циркулювання російської навчальної та наукової літератури в Україні, оскільки після 31 року Незалежності нашої держави та 8 років війни знадобився провокативний законопроект, щоб зрушити питання з мертвої точки. І замість підтримки та допомоги щодо унезалежнення української освіти й науки від росії, в інформаційному просторі ширяться ідеї на підтримку бажання залишити все, як є. Наразі не є можливою робота в тому ж ключі, оскільки «це вже питання національної безпеки» [3].

Отже, відповідно до змісту законопроекту незрозумілим стає можливість цитування наукових праць радянського періоду та історичних джерел імперської росії. Але відповідь на це питання є простою – державою-агресором визнана російська федерація, утворена в 1991 році.

Тож усі напрацювання часів СРСР, частина яких є українським науковим здобутком, не підпадає під заборону.

Але попри категоричну спрямованість на зрушення в українському науковому співтоваристві автори законопроекту ще не можуть надати чітку відповідь на питання Олександра Поповича та Захара Поповича щодо заборони цитування авторів за ознакою громадянства, під яку, очевидно, підпадають тисячі американських та європейських вчених, які емігрували з РФ та ще не встигли позбутися відповідного громадянства [4].

Залишається відкритим також питання щодо робіт, які написані не росіянами, але російською мовою. Наразі в законопроекті є обмеження на використання джерел російською мовою, за винятком створених громадянами України. Автори не мають чіткої відповіді та плану реалізації цього пункту.

Цікавими для аналізу також є висновки експертних комісій апарату ВРУ, оскільки фахівці надати чіткі рекомендації щодо доопрацювання тексту законопроекту: використання положень, що не відповідають принципу правової визначеності; відсутність часових меж застосування норми; необхідність дотримання термінологічної єдності у використанні понять; необхідність техніко-юридичного корегування. Міністерство освіти і науки України зазначає, що «доцільно розглянути можливість вільного використання джерел інформації в цілій низці галузей науки як таких, що не містять пропагандистських ризиків або є важливими для вивчення потенціалу держави-агресора або держави-окупанта» [1].

При всій актуальності проблеми дієвих механізмів протидії проникненню російського впливу та пропаганди у вітчизняну освіту і науку за весь час боротьби створено не було. Законодавство має відображати сучасні реалії, тому нововведення є неминучими.

Безперечно, перша редакція законопроекту є недосконалою, оскільки навіть на перший погляд викликає багато питань. Але з позиції авторів та їхніх заяв ми можемо зробити висновки щодо майбутнього вигляду другої редакції. До того ж, за словами Ірини Совсун усі зауваження та ідеї освітян і науковців будуть систематизовані й враховані під час підготовки законопроекту до другого читання.

Вважаємо, що під час воєнного стану Україна має непохитно тримати оборону і на інформаційному фронті також. Неможливою ввижається співпраця з державою-окупантом принаймні в одній галузі людського життя. Тож законодавчо закріплене байкотування ворожої літератури є необхідним компонентом єдиної політики держави [4].

Отже, законопроект передбачає розроблення механізмів захисту освітньої та наукової сфер в Україні від пропаганди та поширення шовіністичної загарбницької геополітичної доктрини «руського міра» через наукові дослідження, академічні тексти та джерела інформації у цих сферах.

Література:

1. Верховна Рада прийняла законопроект щодо заборони використання джерел інформації держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/230916.html> (дата звернення: 24.04.2023).

2. Законопроект №7633 про заборону «російських джерел»: патріотичні наміри, сумнівні наслідки для науки. Український тиждень. URL: <https://tyzhden.ua/zakonoproiekt-7633-pro-zaboronu-rosijskykh-dzherel-patriotychni-namiry-sumnivni-naslidky-dlia-nauky/> (дата звернення: 25.04.2023).

3. Совсун І.: коментарі щодо законопроекту про обмеження російських джерел. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/sovsun.inna/posts/pfbid0VYU6TPUjcajVUWoW6A5nuAdkHuvJeIfFVyjGEZcqpvq5aeILSzcW4b5VZrNuzD4Rl> (дата звернення: 25.04.2023).

4. Чому законопроект про заборону використання російських джерел шкодить українській науці. Українська правда. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2022/12/15/251797/> (дата звернення: 25.04.2023).

УДК 347.78.03

М.О. Яковенко, студент гр. 401-ГД
Наук. керівник - к.ю.н., доц. О.О. Скрильник
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ВІРТУАЛІЗАЦІЯ МУЗЕЙНОГО ПРОСТОРУ ЯК СПОСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОГО НАДБАННЯ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

В сучасному світі електронні технології стають невід'ємною частиною бідь-якої сфери людської діяльності. Відбувається переосмислення етичних та моральних цінностей, формуються нові поняття та способи мислення. Такі зміни в суспільній поведінці певною мірою сприяють зміні вектору розвитку соціальних комунікацій загалом. Тобто музеї як культурні інституції отримують нові завдання, відповідно до епохи цифрових технологій. Зокрема змінюється і сприйняття самого музею як установи в цілому. Хоча перед ними і постає необхідність впровадження новітніх інформаційних технологій у свою діяльність, ця потреба скоріш є необхідною складовою для подальшого розвитку, а не обов'язковою умовою задля функціонування установи. Оскільки для більшості музеїв головним завданням є збереження та поширення культурного надбання, що зумовлено функціями, які вони виконують. Проте, враховуючи усі можливості інформаційних технологій, їхнє впровадження у діяльність культурних установ набирає все більших обертів, адже використання цифрових засобів значною мірою здатне покращити безліч аспектів, пов'язаних із специфікою діяльності музеїв.